

Leesambassadeurs die veroveren en verleiden

Alles uit de boekenkast voor leesplezier en leesbevordering

Tekst: Marjolein van Dijk

De zorgelijke resultaten van het PISA-onderzoek over leesvaardigheid hebben voor heel wat beweging gezorgd. Heel Rotterdam Leest is het Rotterdamse antwoord op de landelijke oproep tot een leesoffensief. We praten met Wilma van Raamsdonk, projectleider van dit grootstedelijke initiatief. Ook op kleinere schaal gebeuren mooie dingen, zoals op de Amsterdamse vmbo-school Hogelant. Docent Nederlands Thijs Overgoor vertelt over de ideeën achter Heel Hogelant Leest. Zowel Wilma als Thijs zijn razend enthousiaste boegbeelden voor leesbevordering. En daar zit het hem in: lezen heeft bevlogen ambassadeurs nodig.

“De keiharde doelstelling van Heel Rotterdam Leest is duidelijk: elke Rotterdamse leerling begeeft zich in een leesrijke omgeving en komt op een positieve manier in aanraking met lezen,” zegt Wilma. “Leesplezier staat voorop in het manifest dat we met bijna 40 partijen hebben getekend op 30 september 2021. Ook staat in de doelstelling dat ieder kind in contact is met onderwijsprofessionals die zelf lezen en leestips kunnen geven die passen bij de belevingswereld en leeftijd. Dat betekent dat er op de scholen leesboeken te kust en te keur aanwezig moeten zijn en dat leerlingen ze ook makkelijk kunnen pakken. In het vo is dit nog beginnend, terwijl ik geen enkele leraar ken die lezen niet belangrijk vindt. Het gaat erom dat er geen gelegenheid is en dat lezen in de waan van de dag het onderspit delft. Daarom is de handtekening van bestuurders op het manifest zo belangrijk. Daarmee geven zij ruim baan aan schoolleiders om geld en tijd te steken in lezen.”

Leuke invloed

De rol van projectleider is Wilma op het lijf geschreven. "Ik ben al jaren een leesplezierstimulerende leesbevorderaar. Ik vind het zo belangrijk dat jongeren de pracht van lezen kunnen ontdekken. Ik kan me oprecht ergeren als mensen zeggen dat jongeren niet willen lezen. Dat is wat mij betreft een self fulfilling prophecy. Waarom staat Nederland op nummer 26 en Frankrijk op 1? De Franse jongeren hebben ook een smartphone en Netflix, dus daar gaat het niet om. Zie je ooit in een leuke serie dat een jongere lekker aan het lezen is? Nee. En als het wel zo is, dan is het een pukkellige nerd die wordt gepest. Er is geen influencer te bekennen die zegt dat lezen leuk is. Daarom richt Heel Rotterdam Leest zich op leesambassadeurs. Dit zijn bevlogen lezers in een school, die we volledig uitrusten met alle tips en inspiratie die ze maar kunnen gebruiken om het leesplezier door de hele school te verspreiden. We zijn nu bezig met de werving van deze ambassadeurs. Daarnaast willen we bekende Rotterdammers aan ons binden. Geen schrijvers, maar voetballers, soapsterren of op andere manieren geliefde Rotterdammers, die gaan uitdragen dat lezen wel degelijk hip is."

Benieuwd naar Heel Rotterdam Leest, de initiatiefnemers en het manifest? Kijk op heelrotterdamleest.nl

Lezers maken

"Van leerlingen lezers maken is maatwerk. Het onderwijs is zo gekwantificeerd. Maar hoeveel boeken met plezier zijn gelezen, dat controleert de inspectie niet. Wat sluit aan bij de belangstelling? Ik weet nog goed dat ik voor een verhalenwedstrijd naar een school ging, met schrijver Alex Boogers die een gastles gaf over verhalen schrijven. Het was maandagochtend om 8.30 uur, op de eerste mooie lentedag van het jaar, na twee weken regen. De leerlingen kregen geen punten voor hun aanwezigheid. Maar ze kwamen allemaal opdagen. Anderhalf uur waren ze muisstil en allemaal hadden ze het boek gelezen dat ze van tevoren hadden gekregen. En dat terwijl de docent dacht dat ze niet zouden komen. Het gaat erom dat je nadenkt over wat je ze aanreikt," besluit Wilma.

Lezers klaar, lezen maar

Ook op vmbo-school Hogelant wordt het belang van leesplezier door het hele team gezien. Uit de toetsen bleek dat er flinke achterstanden zijn op het gebied van taal. Hoe ziet het offensief van deze school eruit? "Wij zijn ervan overtuigd dat jongeren meer gaan lezen als ze er meer plezier in hebben. En dat heeft dan weer een positieve invloed op alle aspecten van taal," zegt Thijs. "Om de tien weken organiseren wij een 'anders-week', waarin we alles even helemaal anders aanpakken. In zulke weken gaan we bijvoorbeeld naar Artis, organiseren we speurtochten, doen we aan toneel en bieden we andersoortige taal- en rekenlessen aan. Zo'n week geeft veel ruimte om lezen op een vrolijke, krachtige manier neer te zetten. We hebben een anders-week gebruikt als een kick-off om het leesplezier in de school te vergroten. Zo maakten we een 'Bookflix' website, met allemaal boeken waarop de leerlingen kunnen klikken voor informatie over de schrijver, het

verhaal en het niveau. Ook heb ik voor een aanzienlijk bedrag boeken mogen kopen. Elke dag trapten we af met een half uur lezen in een boek dat ze zelf mochten kiezen uit een grote kist. En zo is Heel Hogelant Leest begonnen."

Donald Duck

"Na de anders-week is lezen uitgebreider in de lesprogramma's opgenomen. We lezen nu tijdens de wekelijkse mentoruren en in de lessen Nederlands. Zo lezen onze leerlingen in ieder geval vier keer per week. Dat staat zo niet op het rooster hoor," lacht Thijs. "Bij één klas lukte het in het begin om zes minuten te lezen. Daar hebben we geen punt van gemaakt. Inmiddels durf ik te zeggen dat elke klas een half uur kan lezen. Daar ben ik heel erg trots op, want we werken met een moeilijke doelgroep. Er zijn al kinderen die zeggen dat ze het best leuk vinden en die tips geven aan anderen. Er komen nu ook vragen. Heeft die en die schrijver nog meer geschreven, of: zijn er ook boeken met minder plaatjes? Inmiddels zijn we zover dat leerlingen een verlanglijstje hebben gemaakt voor nieuwe boeken. Ik had een leerling die stiekem aan mij vroeg of hij een Donald Duck mocht lezen. Ja, dat mocht. De keer erna wilde hij dezelfde Donald Duck lezen. Ik sprak met hem af: goed, maar de vijfde keer kies je een andere. Het grappige is dat niemand er iets van zegt. Er zijn er ook die het lezen nog steeds niks vinden, maar die wel accepteren dat de rest leest. Dat is ook onze regel: als we lezen, dan is het stil."

Leesbevordering voor docenten

Ook voor het team is het leuk als het enthousiasme voor lezen gevoed blijft. "Voor de kerstvakantie heb ik voor al mijn collega's een boek gekocht, ingepakt en de eerste zin van het boek erop geplakt. Iedereen mocht er eentje kiezen. Later plaatsten ze selfies met het boek in onze groepsapp. Er zat van alles wat bij en er werd natuurlijk volop geruild. Iedereen werd er heel vrolijk van."

Fictielezen in het onderwijs

Was het maar net zo makkelijk om met je leerlingen over boeken te praten als over hun favoriete series. Je wilt ze laten ervaren dat ze de avonturen van interessante hoofdpersonen ook op papier kunnen ontdekken. Hun leesmotivatie en het leesplezier steeds verder aanwakkeren, om uiteindelijk de broodnodige leesvaardigheid te laten groeien.

Ben je op zoek naar krachtige interventies om in te zetten?

Download het gratis e-book over fictielezen in het voortgezet onderwijs: www.cedgroep.nl/fictielezenvo.

Als leren je lief is

www.cedgroep.nl